

Дозвільна діяльність в екології (ПО15)

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	18 Виробництво та технології
Спеціальність	183 Технології захисту навколишнього середовища
Освітня програма	Технології захисту навколишнього середовища та гуманітарне розмінування
Статус дисципліни	Нормативна (обов'язкова)
Форма навчання	Очна (денна)
Рік підготовки, семестр	3 курс, осінній семестр
Обсяг дисципліни	4 кредити ЕКТС Лекції – 36 год, практики – 36 год, самостійна робота студента (СРС) – 48 год.
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Залік/ Модульна контрольна робота (МКР)/ Реферат
Розклад занять	http://rozklad.kpi.ua/
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: к. т. н., доцент Гребенюк Тетяна Володимирівна, t.hrebeniuk07@gmail.com , 0679416841; Практичні/Семінарські: к. т. н., доцент Гребенюк Тетяна Володимирівна, t.hrebeniuk07@gmail.com , 0679416841; Консультації: вівторок 16:00-17:00, 202-22.
Розміщення курсу	Доступний на платформі «Сікорський». Код доступу надається викладачем на першому занятті.

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Дисципліна «Дозвільна діяльність в екології» є нормативною складовою професійної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 183 «Технології захисту навколишнього середовища». Вона спрямована на формування системних знань щодо правових, організаційних та процедурних засад здійснення дозвільної діяльності у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки та реалізації державної екологічної політики.

Під час вивчення дисципліни здобувачі опановують нормативно-правову базу дозвільної діяльності, порядок отримання, переоформлення, внесення змін, призупинення та анулювання екологічних дозволів, ліцензій і висновків, особливості взаємодії суб'єктів господарювання з органами державної влади та місцевого самоврядування, а також сучасні цифрові інструменти надання адміністративних послуг у сфері охорони довкілля. Значна увага приділяється аналізу практичних аспектів отримання дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, спеціальне водокористування, управління відходами, оцінку впливу на довкілля, інтегрованим екологічним дозволам, а також особливостям дозвільної діяльності під час післявоєнного відновлення територій та гуманітарного розмінування.

Особливістю дисципліни є поєднання правових, управлінських та екологічних аспектів прийняття рішень із практичним застосуванням чинного законодавства України та адаптацією до вимог екологічного законодавства Європейського Союзу.

Мета дисципліни – сформувати у здобувачів вищої освіти компетентності відповідно до освітньо-професійної програми (ОПП) «Технології захисту навколишнього середовища та гуманітарне розмінування»:

ФК04 Здатність здійснювати контроль за забрудненням повітряного басейну, водних об'єктів, ґрунтового покриву та геологічного середовища;

ФК08 Здатність до забезпечення екологічної безпеки;

ФК09 Здатність оцінювати вплив промислових об'єктів та інших об'єктів господарської діяльності на довкілля.

Предмет дисципліни – є сукупність правових, організаційних, адміністративних та екологічних відносин, що виникають під час здійснення дозвільної діяльності у сфері охорони навколишнього природного середовища, використання природних ресурсів, оцінки впливу на довкілля, управління відходами, охорони атмосферного повітря, водних ресурсів, земель, надр та інших природних компонентів, а також механізми державного регулювання, контролю й цифровізації дозвільних процедур.

Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямована дисципліна:

ПРН10 Вміти застосувати знання з контролю та оцінювання стану забруднення і промислових викидів, з аналізу динаміки їх зміни в залежності від умов та технологій очищення компонентів довкілля;

ПРН11 Вміти застосувати знання з вибору та обґрунтування методів та технологій збирання, сортування, зберігання, транспортування, видалення, знешкодження і переробки відходів виробництва й споживання; оцінювати їх вплив на якісний стан об'єктів довкілля та умови проживання і безпеку людей;

ПРН14 Вміти обґрунтовувати ступінь відповідності наявних або прогнозованих екологічних умов завданням захисту, збереження та відновлення навколишнього середовища.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Відповідно до структурно-логічної схеми освітньої програми вивчення навчальної дисципліни «Дозвільна діяльність в екології» передбачено на третьому році навчання у осінньому семестрі. Базується воно на опануванні таких освітніх компонентів (ОК), як: «Запобігання забрудненню атмосфери», «Запобігання забрудненню водних об'єктів». Сформовані упродовж опанування навчальної дисципліни компетентності та досягнуті програмні результати навчання використовуватимуться у подальшому під час вивчення інших ОК, зокрема «Післявоєнне відновлення постраждалих територій», «Екологічний менеджмент та маркетинг».

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Вступ до дозвільної діяльності в екології

Тема 2. Нормативно-правові основи дозвільної діяльності

Тема 3. Система державного управління та контролю у сфері екології

Тема 4. Дозвільні процедури у сфері охорони атмосферного повітря

Тема 5. Дозвільна діяльність у сфері водокористування

Тема 6. Дозвільна діяльність у сфері поводження з відходами

Тема 7. Оцінка впливу на довкілля (ОВД)

Тема 8. Стратегічна екологічна оцінка (CEO)

Тема 9. Дозвільна діяльність у сфері використання земельних ресурсів

Тема 10. Дозвільні процедури у сфері надрокористування

Тема 11. Екологічне ліцензування та сертифікація

Тема 12. Моніторинг та екологічний контроль у дозвільній діяльності

Тема 13. Цифровізація дозвільної діяльності

Тема 14. Відповідальність за порушення екологічного законодавства

Тема 15. Міжнародний досвід екологічного регулювання

Тема 16. Дозвільна діяльність в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення

Тема 17. Екологічні ризики та управління ними у дозвільній системі

Тема 18. Сучасні тенденції розвитку дозвільної діяльності в екології

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література

1. Резворович К. Р., Юнін О. С., Кірін Р. С. та ін. Екологічне право: навчальний посібник. – Дніпро: Видавець Біла К. О., 2020. – 318 с. https://orq2.knuba.edu.ua/pluqinfile.php/134008/mod_resource/content/1/posibnik_2020.pdf
2. Пузік В. К., Головань Л. В., Пузік Л. М. Екологічна стандартизація, сертифікація та маркування: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Харків: ДБТУ, 2025. 139 с. <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/66845>
3. Закон України «Про затвердження Положення про порядок видачі дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами» від 24 січня 2023 р. № 63 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/302-2002-%D0%BF#Text>
4. Закон України «Про водовідведення та очищення стічних вод» від 12.01.2023 № 2887-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2887-20#Text>
5. Закон України «Про затвердження Порядку надання спеціальних дозволів на користування надрами» від 19 лютого 2020 р. № 124. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/615-2011-%D0%BF#n10>
6. Законом України «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності» від 19 травня 2011 р. № 3392-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3392-17#Text>
7. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» № 2573-IX від 06.09.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12#Text>

Додаткова література

1. Білецька Г.А., Міронова Н.Г. Екологічна стандартизація і сертифікація. Навчальний посібник. Видавництво: Новий світ-2000. 2021. – 140 с.
2. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25.06.1991 р. № 1264-XII. Дата оновлення: 07.06.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>
3. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23.05.2017 р. № 2059-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19>
4. Галушкіна Т. П., Грановська Л. М., Кисельова Р. А. Екологічний менеджмент та аудит: навчальний посібник. Херсон: Олді-Плюс, 2019. 455 с.

5. І.Д. Лоева, М.О.Тимощук, П.Х.Грудев: конспект лекцій з дисципліни «Екологічний контроль». Одеса, ОДЕКУ, 2018. – 85с.
6. Екологічний контроль та екологічне інспектування : навчально-методичний посібник / Ольга Пилипович. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. – 122 с.

Літературу, бібліографія якої подана із посиланням, можна знайти в інтернеті. Літературу, бібліографія якої не містить посилання, можна знайти в бібліотеці КПІ ім. Ігоря Сікорського. Обов'язковим для прочитання є окремі розділи базової літератури [1]-[7]. Усі інші літературні джерела є факультативними, з ними рекомендується ознайомитись.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Вивчення дисципліни «Дозвільна діяльність в екології» здійснюється із застосуванням комплексу традиційних, інтерактивних, активних та інноваційних методів навчання, спрямованих на формування у здобувачів вищої освіти системних знань щодо правових, організаційних та процедурних засад дозвільної діяльності у сфері охорони навколишнього природного середовища, а також практичних навичок застосування природоохоронного законодавства у професійній діяльності.

Лекційні заняття проводяться із застосуванням словесних методів навчання (пояснення, розповідь, бесіда), наочних методів (мультимедійні презентації, схеми, таблиці, нормативно-правові документи, інфографіка), а також проблемно-орієнтованого та частково-пошукового підходів.

Практичні заняття базуються на поєднанні практичного, наочного та словесного методів навчання. Вони передбачають аналіз нормативно-правових актів, розв'язання ситуаційних завдань, моделювання процедур отримання дозвільної документації, аналіз реальних кейсів із практики дозвільної діяльності, роботу з державними електронними реєстрами, підготовку проєктів дозвільних документів, проведення дискусій і роботи в малих групах щодо прийняття управлінських рішень у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Реферат виконується з актуальних питань дозвільної діяльності в екології та спрямований на поглиблення теоретичних знань, розвиток навичок самостійного пошуку, критичного аналізу й узагальнення наукової, нормативно-правової та методичної інформації. Під час підготовки реферату здобувачі аналізують сучасні тенденції розвитку екологічного законодавства, практику застосування дозвільних процедур, міжнародний досвід, формулюють власні висновки та пропозиції щодо вдосконалення системи екологічного управління.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти включає підготовку до лекційних і практичних занять, опрацювання нормативно-правових актів, навчальної та наукової літератури, виконання реферату, підготовку до модульної контрольної роботи та підсумкового контролю. Контроль результатів навчання здійснюється за допомогою заходів поточного, календарного та семестрового контролю відповідно до рейтингової системи оцінювання (РСО).

Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (посилання на літературу)
Лекція 1	Вступ до дозвільної діяльності в екології Поняття дозвільної діяльності та її місце в системі екологічного управління. Основні принципи державного екологічного регулювання. Мета та функції дозвільної системи. Екологічна безпека як основа дозвільної діяльності. Суб'єкти та об'єкти дозвільної діяльності. Види екологічних дозволів та погоджень. Актуальні виклики екологічного регулювання в Україні.
Лекція 2	Нормативно-правові основи дозвільної діяльності Конституційні засади охорони довкілля. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища». Законодавство у сфері природокористування. Кодекси України у сфері охорони довкілля та природокористування. Підзаконні акти та

	нормативні документи. Міжнародні екологічні угоди. Гармонізація законодавства України з правом ЄС.
Лекція 3	Система державного управління та контролю у сфері екології Система органів державного управління у сфері екології. Повноваження Міндовкілля. Державна екологічна інспекція України. Органи місцевого самоврядування у сфері екології. Повноваження територіальних громад. Державний екологічний контроль. Взаємодія між органами влади та суб'єктами господарювання.
Лекція 4	Дозвільні процедури у сфері охорони атмосферного повітря Джерела забруднення атмосферного повітря. Нормування викидів. Інвентаризація джерел викидів. Гранично допустимі викиди. Порядок отримання дозволу на викиди. Моніторинг атмосферного повітря. Контроль дотримання умов дозволу.
Лекція 5	Дозвільна діяльність у сфері водокористування Поняття спеціального водокористування. Види водокористування. Дозвіл на спеціальне водокористування. Нормативи скидів забруднюючих речовин. Водогосподарський баланс. Моніторинг якості вод. Контроль водокористування.
Лекція 6	Дозвільна діяльність у сфері поводження з відходами Класифікація відходів. Небезпечні відходи та особливості поводження. Ліцензування операцій з відходами. Реєстри та декларації відходів. Планування управління відходами. Транскордонне перевезення відходів. Система контролю у сфері поводження з відходами.
Лекція 7	Оцінка впливу на довкілля (ОВД) Призначення та принципи ОВД. Законодавча база ОВД. Суб'єкти процедури ОВД. Структура звіту з ОВД. Громадське обговорення. Висновок з ОВД. Типові помилки при підготовці документів.
Лекція 8	Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) Поняття СЕО. Відмінності між СЕО та ОВД. Документи державного планування. Етапи проведення СЕО. Аналіз альтернатив. Громадські консультації. Інтеграція екологічних аспектів у планування.
Лекція 9	Дозвільна діяльність у сфері використання земельних ресурсів Категорії земель. Землі природоохоронного призначення. Обмеження використання земель. Рекultyвація порушених територій. Земельний моніторинг. Охорона ґрунтів. Відновлення деградованих земель.
Лекція 10	Дозвільні процедури у сфері надрокористування Поняття надрокористування. Види користування надрами. Спеціальні дозволи. Геологічне вивчення. Екологічні вимоги до видобування. Рекultyвація після видобутку. Контроль надрокористування.
Лекція 11	Екологічне ліцензування та сертифікація Поняття екологічного ліцензування. Види ліцензій. Сертифікація екологічного менеджменту. ISO 14001. Добровільна та обов'язкова сертифікація. Екологічне маркування. ESG та сучасні підходи.
Лекція 12	Моніторинг та екологічний контроль у дозвільній діяльності Екологічний моніторинг. Державний контроль. Виробничий контроль. Екологічна звітність. Інструментальні вимірювання. GIS та дистанційний моніторинг. Аудит екологічної діяльності.
Лекція 13	Цифровізація дозвільної діяльності Електронні екологічні сервіси. Реєстр ОВД. Електронні дозволи. GIS-системи у дозвільній діяльності. Автоматизація документообігу. Відкриті екологічні дані. Проблеми цифровізації.
Лекція 14	Відповідальність за порушення екологічного законодавства Види юридичної відповідальності. Адміністративні правопорушення. Кримінальна відповідальність. Відшкодування екологічної шкоди. Методики розрахунку збитків. Судова практика. Екологічні правопорушення у воєнний час.

Лекція 15	Міжнародний досвід екологічного регулювання Екологічна політика ЄС. Європейські директиви. Принцип «забруднювач платить». Integrated Pollution Prevention and Control (IPPC). BAT/BREF технології. Міжнародні екологічні стандарти. Досвід країн ЄС.
Лекція 16	Дозвільна діяльність в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення Особливості екологічного регулювання у воєнний час. Спрощення дозвільних процедур. Екологічні наслідки війни. Документування шкоди довкіллю. Дозвільна діяльність при відновленні територій. Інтеграція з гуманітарним розмінуванням. Міжнародна допомога та відновлення.
Лекція 17	Екологічні ризики та управління ними у дозвільній системі Поняття екологічного ризику. Оцінка ризиків. Аналіз небезпечних об'єктів. Ризик-орієнтований підхід. Превентивний принцип. Планування заходів реагування.
Лекція 18	Сучасні тенденції розвитку дозвільної діяльності в екології Green Deal та екологічна політика ЄС. ESG та сталий розвиток. Кліматична політика. Цифровізація екологічного управління. Smart-регулювання. Декарбонізація економіки. Перспективи реформування екологічного законодавства України.

Практичні заняття

№ з/п	Завдання, які виносяться на практичні заняття
Практичне заняття 1	Провести аналіз екологічного законодавства щодо дозвільної системи в галузі охорони довкілля.
Практичне заняття 2	Розробити перелік екологічних дозволів, які необхідні для функціонування промислового підприємства.
Практичне заняття 3	Оцінити ступінь забруднення атмосферного повітря в зоні впливу підприємства та обґрунтувати потребу у дозволі на викиди.
Практичне заняття 4	Підготувати комплект документів для отримання дозволу на спеціальне водокористування.
Практичне заняття 5	Скласти звіт про інвентаризацію джерел забруднення атмосферного повітря.
Практичне заняття 6	Визначити категорію об'єкта за рівнем впливу на довкілля відповідно до законодавства.
Практичне заняття 7	Розрахувати гранично допустимі скиди (ГДС) для умовного підприємства.
Практичне заняття 8	Розробити технічне рішення щодо зменшення викидів шкідливих речовин в атмосферу.
Практичне заняття 9	Підготувати заяву та супровідні документи для отримання дозволу на утворення та розміщення відходів.
Практичне заняття 10	Провести оцінку впливу на довкілля (ОВД) для проектного об'єкта.
Практичне заняття 11	Скласти схему процедури отримання дозволів на здійснення діяльності з небезпечними речовинами.
Практичне заняття 12	Розробити пропозиції з підвищення екологічної безпеки функціонування промислового підприємства.
Практичне заняття 13	Змоделювати екологічну ситуацію при порушенні умов дозволу на викиди.
Практичне заняття 14	Визначити відповідальність за порушення дозвільних вимог та скласти алгоритм дій у разі перевірки.
Практичне заняття 15	Здійснити оцінку ефективності природоохоронних заходів на об'єкті господарської діяльності.
Практичне заняття 16	Розробити проєкт внутрішнього екологічного аудиту відповідності дозволів.

Практичне заняття 17	Сформувати графік подання звітності за дозволами до органів контролю та впровадити систему моніторингу за дотриманням дозвільних умов.
Практичне заняття 18	Модульна контрольна робота

6. Самостійна робота студента/аспіранта

Самостійна робота студента передбачає:

підготовку до лекцій – 11 год;

підготовку до практичних занять – 17 год;

підготовку до модульної контрольної роботи – 4 год;

виконання реферату – 10 год;

підготовку до заліку – 6 год.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

На момент проведення кожного заняття, як лекційного, так і практичного, у студента на пристрої, з якого він працює, має бути встановлено додаток Zoom, а також відкрито курс «Дозвільна діяльність в екології» на платформі «Сікорський» (код доступу до курсу надається на першому занятті згідно з розкладом). Заняття згідно з розкладом проводяться за допомогою додатку Zoom (за умови дистанційного навчання). Силабус; лекційний матеріал; завдання до кожного практичного заняття; варіанти модульної контрольної роботи; питання, які потрібно виконати за лекційним матеріалом; варіанти залікової роботи розміщено на платформі «Сікорський» та у системі «Електронний Кампус КПІ».

Під час проходження курсу «Дозвільна діяльність в екології» студенти зобов'язані дотримуватись загальних моральних принципів та правил етичної поведінки, зазначених у Кодексі честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

За участь у Всеукраїнській олімпіаді (конкурсі наукових робіт) екологічного спрямування студенту нараховується 5 (I тур) або 10 (II тур) балів. За написання статті екологічного спрямування та її публікацію студенту нараховується 12 балів (видання, що входить до Scopus або Web of Science) або 8 балів (фахове видання України). За публікацію тез доповіді на науковій конференції – 4 бали.

Дедлайни виконання кожного завдання зазначено у курсі «Дозвільна діяльність в екології» на платформі «Сікорський».

Усі без виключення студенти зобов'язані дотримуватись вимог Положення про систему запобігання плагиату, фабрикації, фальсифікації в Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: опитування у вигляді письмових відповідей на питання після прослухання кожних трьох лекцій (18 лекцій - 6 опитувань × 4 бали = 24 балів), завдання в рамках практичного заняття (17 практичних робіт × 2 балів = 34 балів), реферат (22 бали), МКР (проводиться на практичному занятті, 20 балів).

Опитування по лекційному матеріалу проводиться за 5 хвилин до закінчення заняття та складається з 4 питань (на вибір) з самоконтролю, що містяться в кінці кожної лекції. Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал. Отже максимальний бал становить 4 бали. Всього опитувань 6 по кожним трьом лекціям.

Завдання в рамках практичного заняття оцінюється в 2 бали за такими критеріями:

– повне, точне та самостійне виконання завдання; робота демонструє глибоке розуміння теми, виняткову логіку та оригінальність підходу; усі вимоги до завдання виконано, а результати є бездоганними – 2 бали;

– завдання виконано з невеликими недоліками, які не впливають на загальний результат; можливі незначні помилки або неточності, але основні вимоги до завдання виконано, і продемонстровано добре розуміння матеріалу – 1 бал;

– відсутність роботи або якщо виконане завдання не відповідає хоча б одній з основних вимог; робота не здана, містить плагіат, або демонструє повне нерозуміння теми – 0 балів.

Модульна контрольна робота складається з 15-ти тестових питань, які оцінюються в 1 бал та розв'язання кейсу в 5 балів:

– аналіз та розкриття проблеми — 5 балів;

– проблема встановлена, але без належної глибини — 4 бали;

– часткове розкриття — 3 бали;

– тема не розкрита — 0 балів.

МКР вважається зарахованою, якщо здобувач вищої освіти набрав 60 % максимально можливих балів, тобто 12 балів. Для тих здобувачів вищої освіти, що не змогли виконати її вчасно, назначається окремий час в кінці семестру.

Вимоги до виконання реферату і критерії його оцінювання надаються у вигляді методичних рекомендацій і розміщуються на платформі «Сікорський». Реферат вважається зарахованим, якщо студент набрав 60 % максимально можливих балів, тобто 14 балів.

Реферат оцінюється в 22 бали за наступними критеріями.

Повнота та глибина розкриття теми (5 балів):

– повне й аналітичне розкриття теми — 5 балів;

– тема розкрита, але без належної глибини — 4 бали;

– часткове розкриття — 3 бали;

– тема не розкрита — 0 балів.

Використання джерел інформації (4 бали):

– ≥ 20 якісних джерел (наукові статті, статистичні дані) — 4 бали;

– 10–20 джерел, частина з яких не є надійними джерелами — 3 бали;

– відсутність або неналежні джерела — 0 балів.

Структура та логіка викладення (3 бали):

– чітка структура, логічне викладення — 3 бали;

– часткове порушення логіки або структури — 2 бали;

– хаотичний виклад, порушена структура — 0 балів.

Власні висновки та заключення (3 бали):

– самостійні, обґрунтовані, логічні — 3 бали;

– загальні або слабо обґрунтовані — 2 бали;

– відсутні або формальні — 0 балів.

Оформлення роботи та бібліографії (3 бали):

– оформлено згідно з усіма вимогами — 3 бали;

– незначні відхилення — 2 бали;

– грубі порушення — 0 балів.

Календарний контроль: проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу. Умовою позитивного першого та другого календарного контролів є отримання не менше 50 % максимально можливого на момент відповідного календарного контролю рейтингу.

Семестровий контроль: залік.

Умови допуску до семестрового контролю: мінімальний рейтинг більше 50% від максимально можливого на момент семестрового контролю, в тому числі виконана і зарахована МКР.

Студенти, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку 60 і більше балів, отримують відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань. Сума

рейтингових балів, отриманих студентом протягом семестру, переводиться до підсумкової оцінки згідно з таблицею.

Якщо сума балів менша за 60, але виконані умови допуску до семестрового контролю, студент виконує залікову контрольну роботу. Сума балів за залікову контрольну роботу переводиться до підсумкової оцінки згідно з таблицею.

Студент, який у семестрі отримав більше 60 балів, але бажає підвищити свій результат, може взяти участь у заліковій контрольній роботі. Після виконання залікової контрольної роботи, якщо оцінка за залікову контрольну роботу більша ніж за рейтингом, здобувач отримує оцінку за результатами залікової контрольної роботи. Якщо оцінка за залікову контрольну роботу менша ніж за рейтингом, здобувач отримує оцінку за рейтингом.

Залікова контрольна робота оцінюється у 100 балів. Контрольне завдання цієї роботи складається з двох теоретичних запитань з переліку, що наданий у додатку до силабусу, та задачі.

Кожне теоретичне запитання оцінюється у 30 балів за такими критеріями:

«відмінно» – повна відповідь (не менше 90 % потрібної інформації), надані відповідні обґрунтування та особистий погляд – 30 – 27 балів;

«добре» – достатньо повна відповідь (не менше 75 % потрібної інформації), що виконана згідно з вимогами до рівня «умінь» або містить незначні неточності – 26 – 23 бали;

«задовільно» – неповна відповідь (не менше 60 % потрібної інформації), виконана згідно з вимогами до «стереотипного» рівня та містить деякі помилки – 22 – 18 балів;

«незадовільно» – незадовільна відповідь – 0 балів.

Задача оцінюється у 40 балів за такими критеріями:

«відмінно» – повна відповідь (не менше 90 % потрібної інформації), надані відповідні обґрунтування та особистий погляд – 40 – 36 балів;

«добре» – достатньо повна відповідь (не менше 75 % потрібної інформації), що виконана згідно з вимогами до рівня «умінь» або містить незначні неточності – 35 – 30 балів;

«задовільно» – неповна відповідь (не менше 60 % потрібної інформації), виконана згідно з вимогами до «стереотипного» рівня та містить деякі помилки – 29 – 24 бали;

«незадовільно» – незадовільна відповідь – 0 балів.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Перелік питань, які виносяться на семестровий контроль, розміщено у дистанційному курсі.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доценткою кафедри геоінженерії, к.т.н., доценткою Гребенюк Тетяною Володимирівною.

Ухвалено кафедрою геоінженерії (протокол № 13 від 26 червня 2026 року).

Погоджено навчально-методичною комісією НН ІЕЕ (протокол № 43 від 29 червня 2026 року).

Додаток

1. Охарактеризуйте поняття дозвільної діяльності в екології, її мету, основні функції та місце в системі державного екологічного управління.
2. Поясніть основні принципи державного регулювання у сфері охорони навколишнього природного середовища та їх значення для дозвільної діяльності.
3. Класифікуйте суб'єкти, об'єкти та види дозвільної діяльності у сфері охорони довкілля.
4. Проаналізуйте нормативно-правові засади дозвільної діяльності в Україні та охарактеризуйте їх структуру.
5. Охарактеризуйте систему органів державного управління у сфері охорони навколишнього природного середовища та їх повноваження щодо здійснення дозвільної діяльності.
6. Поясніть функції Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України і Державної екологічної інспекції України у сфері екологічного регулювання.
7. Проаналізуйте роль органів місцевого самоврядування та територіальних громад у реалізації державної екологічної політики.
8. Охарактеризуйте процедуру отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря.
9. Поясніть порядок проведення інвентаризації джерел викидів та її значення для отримання дозволу на викиди.
10. Проаналізуйте систему нормування викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря та принципи встановлення гранично допустимих викидів.
11. Охарактеризуйте поняття спеціального водокористування та порядок отримання дозволу на спеціальне водокористування.
12. Поясніть принципи встановлення нормативів гранично допустимих скидів (ГДС) та їх роль у забезпеченні екологічної безпеки.
13. Класифікуйте види відходів відповідно до законодавства України та охарактеризуйте особливості поводження з небезпечними відходами.
14. Проаналізуйте дозвільні процедури у сфері управління відходами та вимоги до ведення відповідної документації.
15. Охарактеризуйте процедуру ліцензування господарської діяльності у сфері управління відходами.
16. Поясніть призначення, принципи та основні етапи процедури оцінки впливу на довкілля (ОВД).
17. Проаналізуйте структуру звіту з оцінки впливу на довкілля та вимоги до його змісту.
18. Поясніть роль громадського обговорення під час проведення процедури оцінки впливу на довкілля.
19. Порівняйте процедури стратегічної екологічної оцінки (СЕО) та оцінки впливу на довкілля (ОВД), визначте їх спільні та відмінні риси.
20. Охарактеризуйте основні етапи проведення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування.
21. Поясніть особливості дозвільної діяльності у сфері використання земельних ресурсів та охорони ґрунтів.
22. Проаналізуйте порядок рекультивзації порушених земель та її екологічне значення.
23. Охарактеризуйте процедуру отримання спеціального дозволу на користування надрами та екологічні вимоги до надрокористування.
24. Поясніть сутність екологічного ліцензування, його види та сферу застосування.
25. Проаналізуйте міжнародний стандарт ISO 14001 та його значення для системи екологічного менеджменту підприємства.
26. Охарактеризуйте систему екологічного моніторингу та її роль у забезпеченні виконання дозвільних вимог.
27. Поясніть основні види державного та виробничого екологічного контролю і їх взаємозв'язок.

28. Проаналізуйте сучасні цифрові технології, що використовуються у дозвільній діяльності в екології.
29. Охарактеризуйте можливості використання геоінформаційних систем (GIS) та відкритих екологічних даних у процесі екологічного управління.
30. Поясніть види юридичної відповідальності за порушення природоохоронного законодавства та умов екологічних дозволів.
31. Проаналізуйте порядок визначення та відшкодування збитків, заподіяних порушенням екологічного законодавства.
32. Охарактеризуйте основні принципи екологічної політики Європейського Союзу та їх вплив на реформування екологічного законодавства України.
33. Поясніть сутність принципу «забруднювач платить» та його реалізацію у сучасній екологічній політиці.
34. Проаналізуйте концепцію найкращих доступних технологій та методів управління (BAT/BREF) і її значення для дозвільної діяльності.
35. Охарактеризуйте особливості здійснення дозвільної діяльності в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення територій.
36. Поясніть порядок документування екологічної шкоди, завданої внаслідок воєнних дій, та особливості її оцінювання.
37. Проаналізуйте взаємозв'язок дозвільної діяльності у сфері охорони довкілля з процесами гуманітарного розмінування та відновлення постраждалих територій.
38. Охарактеризуйте поняття екологічного ризику, принципи його оцінювання та застосування ризик-орієнтованого підходу в дозвільній системі.
39. Поясніть сучасні тенденції розвитку дозвільної діяльності в екології, пов'язані з реалізацією Європейського зеленого курсу (Green Deal), ESG-підходів та цифровізації екологічного управління.
40. Проаналізуйте перспективи вдосконалення системи дозвільної діяльності в Україні з урахуванням вимог європейського законодавства, принципів сталого розвитку та необхідності забезпечення екологічної безпеки.